

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี ๒๕๖๔

เทศบาลเมืองยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี ๒๕๖๔ ของเทศบาลเมืองยโสธร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง

มาตรการป้องกันการทุจริตจะสามารถลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการทุจริตในองค์กรได้ตั้งนั้น การประเมินความเสี่ยงการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วย ลดความเสี่ยงการทุจริตให้แก่บุคคลากรในองค์กร ถือเป็น การป้องกันการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้การดำเนินการของ องค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือกรณี ที่พบกับการทุจริตจะช่วยเป็น หลักประกันระดับหนึ่ง ว่า การดำเนินการของ องค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณี ที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่ประสพกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมา ใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระ อีกต่อไป วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรฐานระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกัน การ ทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อน ปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการ ใ้การระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และ ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงาน) เป็นลักษณะ pre – decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะ การ กำกบติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ post – decision

๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของ การควบคุมภายในองค์กร COSO ๒๐๑๓ (Committee of sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อ ปี๑๙๙๑ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการทำกับดูแล
- หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินการต่อไป

ได้

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจจะกระทบต่อการควบคุม

ภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบจะต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กันมีอยู่จริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้จึงจะทำให้การคุมภายในมีประสิทธิภาพ

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการกำกับควบคุมภายในมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ หาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

รูปภาพที่ ๑ ทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

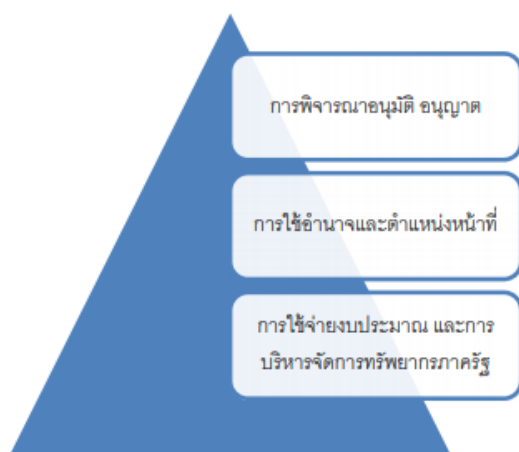
๕. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวข้องกับการอนุมัติพิจารณา อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติหรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

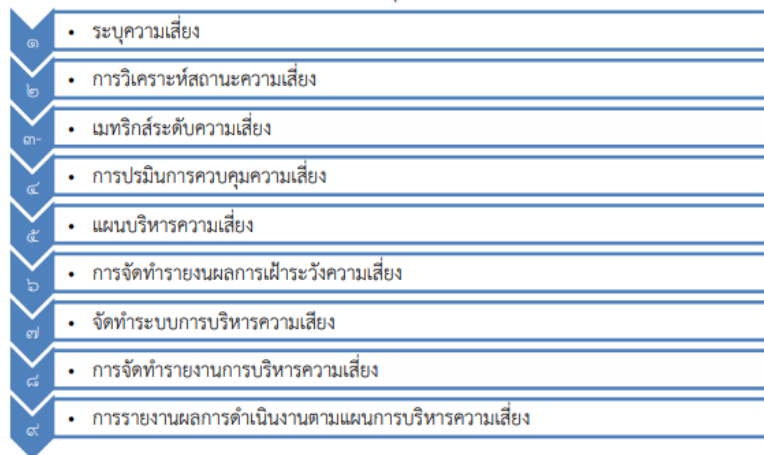
๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

รูปที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน

๖. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

รูปที่ ๓ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน

๗. วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง

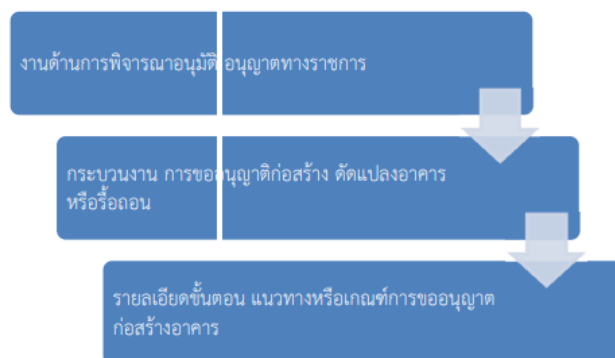
การเตรียมการเพื่อประเมินความเสี่ยงต้องดำเนินการดังนี้

- คัดเลือกกระบวนการงานของประเภทด้านนั้น ๆ โดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต (มาจาก ๓ ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวข้องกับการอนุมัติพิจารณาอนุญาต ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่และความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ)

- เลือกงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

- เลือกกระบวนการงาน จากที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

- เตรียมข้อมูลขั้นตอนแนวทาง หรือเกณฑ์การปฏิบัติงาน ของกระบวนการงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

รูปที่ ๔ การเตรียมการเพื่อประเมินความเสี่ยง

๗.๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

การนำข้อมูลที่ได้จากการเตรียมข้อมูล ในส่วนของรายละเอียดและขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในการปฏิบัติงานนั้น อาจ ประกอบด้วยกระบวนการย่อย จึงให้ระบุความเสี่ยงโดยอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงที่เสี่ยง ต่อการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการ ประเมิน เนื่องจากในระบบงานการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือความเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามี ความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ ในการดำเนินงานที่ไม่อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการ ป้องกันการทุจริต หรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทความเสี่ยง ซึ่ง เป็น Known factor และ Unknown factor

Known factor	ความเสี่ยง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้น เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายว่า จะมีโอกาสเกิดขึ้นซ้ำ หรือประวัติมีดำเนินการอยู่แล้ว
Unknown factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/ พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

รูปที่ ๕ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

แผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลเมืองยโสธร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

ประเด็นการทุจริตในการปฏิบัติงาน	ความเสี่ยง	โอกาสเกิดการทุจริต ๑-๕	ระดับของผลกระทบ ๑-๕	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑.การจัดซื้อจัดจ้าง	ผู้บริหาร/ผอ.กอง เลือกซื้อร้านที่ตนเองสนิทหรือเป็นญาติ หรือร้านที่สามารถคุยกันได้	๕	๕	๑.ปรับเปลี่ยนร้านค้าในการจัดซื้อวัสดุ ๒.เข้มงวดในการตรวจรับพัสดุหรือการจ้าง	กองคลัง
๒.การบริหารงานบุคคล	มีการสรรหาบุคคลที่เป็นเครือญาติหรือบุคคลที่ตนเองได้รับผลประโยชน์	๕	๕	๑.ดำเนินการสรรหาบุคลากรด้วยความเป็นธรรม โปร่งใสและดำเนินการถูกต้องตามระเบียบ	สำนักปลัด
๓.การรับของขวัญหรือผลประโยชน์จากสิ่งตอบแทนต่างๆ	เจ้าหน้าที่รับสินบนของขวัญจากผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการแก่ประชาชน	๕	๕	๑.มีการจัดทำประกาศเกี่ยวกับมาตรการการรับของขวัญ ๒.มีการจัดการภายในองค์กร โดยการจัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา	ทุกกอง
๔.การนำทรัพย์สินของทางราชการมาใช้ส่วนตัว	มีการนำรถยนต์ส่วนบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ของทางเทศบาลไปใช้ส่วนตัว	๕	๕	๑.จัดทำทะเบียนคุมการใช้งานและเบิกจ่ายอย่างเคร่งครัด ๒.ปลูกจิตสำนึกให้กับบุคลากรในการใช้ทรัพย์สินของทางราชการให้ได้ประโยชน์และคุ้มค่าอย่างสูงสุด	ทุกกอง
๕.การจัดสรรงบประมาณ	มีการจัดสรรงบประมาณ/โครงการเข้าพื้นที่ของตนเองหรือพวกพ้องของตนเอง	๕	๕	๑.จัดทำเวทีประชาคมในการเสนอโครงการกิจกรรมโดยประชาชนมีส่วนร่วม	กองคลัง
๖.การรับงานนอกหรือทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ	มีการรับงานนอก/เบียดบังเวลาราชการ ทำงานของตนเอง	๕	๕	๑.สร้างจิตสำนึก การอุทิศงาน อุทิศเวลา อุทิศตนให้กับงานราชการและประชาชน	ทุกกอง

